

คำวินิจฉัยของ นายนพดล เสงเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๕/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายชุมพล คันธวิวัฒน์ กับพวก) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่
ธ.๕๘๖๘/๒๕๕๑ หมายเลขแดงที่ ธ.๗๑๑/๒๕๕๕ ของศาลแพ่ง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
มาตรา ๑๕๖ วรรคห้า ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ศาลฎีกาได้ส่งคำโต้แย้งของนายชุมพล คันธวิวัฒน์ กับพวก จำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖
วรรคห้า ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า ศาลชั้นต้นได้พิพากษาให้จำเลย
กับพวกชำระหนี้เงินกู้แก่ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) โจทก์ จำนวน ๔,๖๒๐,๐๐๐ บาท
พร้อมดอกเบี้ย หากไม่ชำระให้ยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาดเอาเงินชำระหนี้ หากได้เงิน
ไม่พอให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดบังคับชำระหนี้ โจทก์จนครบ จำเลยกับพวก
อุทธรณ์พร้อมยื่นคำร้องขออุทธรณ์อย่างคนอนาถา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มิได้
ยกเงินเสียทีเดียว และน่าจะพอมีเงินเสียค่าธรรมเนียมศาลได้บ้าง ส่วนจำเลยที่ ๓ มีอาชีพรับราชการ
จึงยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลชั้นอุทธรณ์ได้ทั้งหมด คดีมีเหตุผลสมควรที่จะอุทธรณ์
จึงอนุญาตให้จำเลยทั้งสามดำเนินคดีอย่างคนอนาถาในชั้นอุทธรณ์ได้โดยยกเว้นเฉพาะไม่ต้องนำเงิน
ค่าธรรมเนียมรวมทั้งค่าทนายความซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์มาวางพร้อมอุทธรณ์ ส่วนค่าธรรมเนียมศาลชั้น
อุทธรณ์ให้จำเลยกับพวกนำมาวางภายใน ๒๐ วัน จำเลยกับพวกยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้น
ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งว่าจำเลยกับพวกมีงานทำและมีรายได้ โดยจำเลยที่ ๑ รับจ้างประสานงาน จำเลยที่ ๒
เป็นพยาบาล และจำเลยที่ ๓ เป็นครู อีกทั้งจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ ยังมีทรัพย์สินเป็นที่ดินพร้อม
สิ่งปลูกสร้าง ซึ่งติดจำนองอยู่กับโจทก์ จำเลยกับพวก จึงยังมีทางที่จะหาเงินมาชำระค่าธรรมเนียม
ในศาลอุทธรณ์ได้ ไม่ใช่คนยากจนถึงขนาดที่ไม่สามารถชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ได้ ที่ศาลชั้นต้น
มีคำสั่งให้ยกเว้นเฉพาะไม่ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมรวมทั้งค่าทนายความซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์มาวาง
พร้อมอุทธรณ์ ส่วนค่าธรรมเนียมศาลชั้นอุทธรณ์ให้จำเลยกับพวกนำมาวางภายใน ๒๐ วัน นั้นชอบแล้ว

จึงมีคำสั่งยกคำร้องให้จำเลยกับพวกนำเงินค่าธรรมเนียมศาลชั้นอุทธรณ์มาวางต่อศาลชั้นต้นภายในกำหนด ๒๐ วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง จำเลยกับพวกยื่นฎีกา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า คดีนี้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์แต่เฉพาะบางส่วน จำเลยกับพวกยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมาศาลอุทธรณ์มีคำสั่งยกคำร้องของจำเลยกับพวก คำสั่งของศาลอุทธรณ์จึงเป็นที่สุด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖ วรรคห้า จำเลยกับพวกไม่มีสิทธิฎีกา จึงไม่รับฎีกา จำเลยกับพวกอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่รับฎีกาโดยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖ วรรคห้า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวจำกัดสิทธิเสรีภาพในการต่อสู้คดีหรือนำคดีมาฟ้อง ซึ่งบุคคลที่อยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันต้องมีสิทธิเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้ศาลชั้นต้นได้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖ วรรคห้า มาใช้เป็นหลักในการวินิจฉัยมีคำสั่งไม่รับฎีกา และจำเลยกับพวกได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่รับฎีกาโดยโต้แย้งว่าบทกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ซึ่งศาลจะใช้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการวินิจฉัยมีคำสั่งคดีนี้ไว้ชั่วคราว และให้ส่งความเห็นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นมีว่า จะรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นเรื่องที่คู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖ วรรคห้า ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ โดยศาลฎีกาได้ส่งความเห็นตามทางกรว่า เป็นบทบัญญัติที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี การโต้แย้งเป็นการโต้แย้งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตย และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องดังกล่าว กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖ วรรคห้า ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๑๕๖ วรรคห้า บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลให้แก่เฉพาะบางส่วน หรือมีคำสั่งให้ยกค่าขอเสียทีเดียว ถ้าเป็นการขอฟ้องหรือต่อสู้คดีในศาลชั้นต้น ผู้ขออาจอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อศาลอุทธรณ์ได้ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันมีคำสั่ง ถ้าเป็นการขอฟ้องหรือต่อสู้คดีในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา ผู้ขออาจอุทธรณ์คำสั่งนั้นไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี โดยยื่นคำขอเป็นคำร้องต่อศาลชั้นต้นภายในกำหนดเดียวกัน คำสั่งของศาลอุทธรณ์เช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด”

พิจารณาแล้วเห็นว่า

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติที่มีหลักการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้และกำหนดเงื่อนไขของการจำกัดสิทธิและเสรีภาพว่าจะต้องเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ออกกฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพได้ โดยขอบเขตเนื้อหาของกฎหมายจะต้องกระทำเท่าที่จำเป็น ซึ่งหมายความว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใด ๆ ที่องค์กรนิติบัญญัติจะตราขึ้นอันมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะต้องมีความจำเป็นต่อการดำเนินการ เพื่อช่วยให้วัตถุประสงค์ที่ต้องการบรรลุผล และจะต้องไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้ นอกจากนี้ บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นจะต้องพอสมควรแก่เหตุในความหมายอย่างแคบ โดยต้องคำนึงถึงความสมดุลและความได้สัดส่วนระหว่างประโยชน์ที่มหาชนจะได้รับกับประโยชน์ที่เอกชนจะต้องสูญเสียไป รวมทั้งต้องเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยรับรองหลักความเสมอภาคว่า บุคคลทุกคนย่อมมีความเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการขอ
ดำเนินคดีอย่างคนอนาถา ซึ่งตามปกติการดำเนินคดีแพ่งในศาล คู่ความต้องเสียดำค่าธรรมเนียมศาลตาม
อัตราที่กฎหมายกำหนด แต่คู่ความที่ไม่มีเงินจะเสียดำธรรมเนียมก็ยังสามารถฟ้องคดีหรือต่อสู้คดีในศาลได้
โดยการยื่นคำขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถา ทั้งนี้กฎหมายประสงค์จะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน
ทั่วหน้ากัน ไม่ใช่จะให้ความยุติธรรมเฉพาะคนที่ไม่มีเงินเสียดำค่าธรรมเนียมศาล กฎหมายจึงเปิดช่องให้ฟ้อง
หรือต่อสู้คดีโดยไม่ต้องเสียดำธรรมเนียมศาลได้ โดยยื่นคำขอเป็นคำร้องต่อศาลชั้นต้นและสาบานตัวให้
ถ้อยคำชี้แจงว่าตนไม่มีทรัพย์สินพอจะเสียดำค่าธรรมเนียมศาล ซึ่งศาลจะทำการไต่สวนโดยคำนึงถึงความ
สุจริตเป็นสำคัญแล้วจึงมีคำสั่งอนุญาตหรือยกคำขอนั้นเสียก็ได้ การอนุญาตยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล
ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมให้ทั้งหมดหรือยกเว้นให้เฉพาะบางส่วนก็ได้ บทบัญญัติ
มาตรา ๑๕๖ วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มีเจตนารมณ์ที่มุ่งคุ้มครองคู่ความที่
เป็นคนยากจน ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียดำค่าธรรมเนียมศาลได้ และเมื่อศาลได้มีคำสั่งอนุญาตให้
ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลให้แต่เฉพาะบางส่วนหรือมีคำสั่งยกคำขอ กฎหมายก็ยังให้สิทธิผู้ขอที่ไม่พอใจ
คำสั่งของศาล อุทธรณ์คำสั่งไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาได้แล้วแต่กรณี โดยยื่นคำขอเป็นคำร้องต่อ
ศาลชั้นต้น และในกรณีที่บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๑ มาตรา ๑๕๖ วรรคห้า
ดังกล่าว บัญญัติให้คำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดนั้น ก็เพื่อมิให้เป็นช่องทางในการประวิงคดีให้เกิด
ความล่าช้าแก่คู่ความและศาล นอกจากนี้การพิจารณาโดยศาลอุทธรณ์ซึ่งเป็นศาลสูงอีกชั้นหนึ่งก็น่าจะ
เหมาะสมในการให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนและทำให้กระบวนการพิจารณาคดีทำได้รวดเร็วขึ้น
ตลอดจนจะเป็นการลดคดีมิให้ขึ้นสู่ศาลฎีกาซึ่งเป็นศาลสูงสุดมากเกินไป ทำให้ศาลฎีกามีเวลาไปพิจารณา
คดีสำคัญอื่น ๆ ได้อีกด้วย แม้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวจะจำกัดสิทธิของผู้ขอดำเนินคดีอนาถาในการฎีกาอยู่บ้าง
เพราะบัญญัติให้คำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด แต่ก็เป็นการจำกัดสิทธิของผู้ขอเท่าที่จำเป็นเพราะใช้
ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลให้แต่เฉพาะบางส่วนหรือมีคำสั่งให้
ยกคำขอตามคำสั่งของศาลชั้นต้นเท่านั้น เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖
วรรคห้า ใช้ข้อความว่า “...คำสั่งของศาลอุทธรณ์เช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด” หมายความว่า คำสั่งของศาลอุทธรณ์
ที่กฎหมายบัญญัติให้ถึงที่สุดนั้น จะต้องเป็นคำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่วินิจฉัยทบทวนคำสั่งของศาลชั้นต้น
ที่ให้ยกคำขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถาหรืออนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลบางส่วน ซึ่งเป็นคนละกรณี
กับมาตรา ๑๕๖ วรรคสี่ ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นยกคำขออนาถาแล้ว ผู้ยื่นคำขออาจยื่นคำร้องขอต่อ

ศาลชั้นต้นขอให้พิจารณาคำขอคำวินิจฉัยคือนาถาใหม่เพื่อนำพยานหลักฐานมาแสดงเพิ่มเติมแล้ว ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องดังกล่าวและศาลอุทธรณ์มีคำสั่งแล้วไม่เข้ากรณีตามมาตรา ๑๕๖ วรรคห้า คำสั่งของศาลอุทธรณ์ดังกล่าวจึงไม่ถึงที่สุด ผู้ร้องฎีกาต่อไปได้ และกรณีที่ผู้ขอยังมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลเฉพาะแต่บางส่วน ต่อศาลอุทธรณ์ได้อีกชั้นหนึ่งก็เพื่อศาลอุทธรณ์จะได้ตรวจสอบคำสั่งของศาลชั้นต้นว่ามีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรมหรือไม่เพียงใด ซึ่งไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิของผู้ขอ เพราะเมื่อผู้ขอนำเงินค่าธรรมเนียมมาชำระตามคำสั่งของศาลแล้ว ผู้ขอก็สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลต่อไปได้ และยังมีผลใช้บังคับแก่คู่ความทั้งโจทก์และจำเลยเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ นอกจากนี้ยังเป็นบทบัญญัติที่ให้ดุลพินิจศาลที่จะอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลให้แต่เฉพาะบางส่วนหรือมีคำสั่งให้ยกคำขอ ซึ่งใช้บังคับกับคู่ความที่จะฟ้องหรือต่อสู้คดีอย่างคนอนาถาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน มิใช่กรณีที่จะเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมกับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเฉพาะ กรณีจึงไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ขัดต่อหลักความเสมอภาค จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖ วรรคห้า จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ แต่อย่างใด

ข้อโต้แย้งของผู้ร้องที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖ วรรคห้า จำกัดสิทธิมิให้ผู้ที่ยากจนต่อสู้คดีหรือนำคดีมาฟ้อง นั้น เห็นว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งดังกล่าวมิได้ห้ามผู้ที่ยากจนต่อสู้คดีหรือนำคดีมาฟ้อง แต่กลับบัญญัติให้บุคคลดังกล่าวฟ้องหรือต่อสู้คดีอย่างคนอนาถาได้ เพื่อให้บุคคลที่มีฐานะยากจนได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของศาลเช่นเดียวกับบุคคลอื่นโดยทั่วไป แม้ว่าจะบัญญัติให้คำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด ก็เป็นเพียงการจำกัดสิทธิเท่าที่จำเป็นเพื่อลดเรื่องที่จะขึ้นสู่ศาลฎีกาและทำให้กระบวนการพิจารณาของศาลดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว ข้อโต้แย้งของผู้ร้องจึงไม่อาจรับฟังได้

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖ วรรคห้า ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

นายนพดล เสงเจริญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ